

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Kölyök:		Videk:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy óra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piac-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piac-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vételnek fol

Nyomor, jótékonyosság, szocializmus.

Debreczen, jan. 12.

Aki tanulmány tárgyává akarja tenni a nyomort, a jótékonytságot, meg a szocializmust, annak pompás studiumul kínálkozik az ideai tél. Nyomoruság van elég most a jótékonyosság gyakorlása is a szocializmusnál nagyobb mérvet öltött és a társadalmi rendnek ostromlói is tevékenyek. Itt hidegtől gémberedett alakokat látni, amint falat ingyen kenyéért kinyújtják kezüket, ott szónokol a szocialista a főváros polgármesterének, hogy nem kell az alamizsna. Az ellenét ritka és tanulságos. Aki igazán éhez, az nem szónokol; az vagy kér, vagy ha nem kéri, de elfogadja a jótékony adományt.

A jótékonyosság gyakorlása helyes mederbe terelődött. Megszűnt speciálizálódni egyes szegényekre. És nem keresik, hogy ki a szegény; aki kér kenyeret, az kap. A közönség szélesebb réteget is feltártak jótékony szívüket, de nem fillért adnak, hanem enni-inni, szóval az éhséget csillapítják. Lehet, hogy ez resteltesebb az egyes szegénynek, de biztosabb hatása. Mert a szegények nagy tömegét egyenlően látja el; csillapítja az éhséget, Ez a demokrácia a jótékonyosságban.

De vannak ennek a demokráciának

árnyoldalai is. Első sorban az, hogy a szegények magukat a végveszedelemtől biztosítva érzik s így lehet fennhájzó szegény, bár alázatosnak kellene lenni.

Lehet aztán a szegény munkakerülő. Csakugyan akadtak példái, hogy a szegény nem vállalt olcsó munkát, mert a mindennapi kenyere ugyanis megvan. Aminthogy hóköfrő sem akadt rögtön annyi, a hányat kerestek, bárha a munkátlanok ezrivel lézengenek ebben a nagy városban. Hát ez a példa is jó anyag az elmékedésre, de még se győz meg, hogy a jótékonyosság nagyobb mérvet ezélt tévesztett buzgalom. Főként azért, mert a jótékonyosság olyan mérvet még sem öltethet, hogy eltüntesse egy városból a nyomort. De aztán a szegények renyhése nem lehet maradandó, mégha a mindennapi kenyérről gondoskodva van is, mert a csekélyebb szükségletek lévén elégítve, a magassabb rendű szükségletek lépnek föl, a mi általánosan elismert pszichológiai törvény. E szükségletek kielégítetlen volta bírja aztán nemsokára a szegényt, a kinek gyorsan korgását már elhalgattatta a jótékonyosság.

A mit igazán nagy érdeklődéssel figyelünk meg a szegények önértetének ébredése akkor, a mikor a társadalom a maga jótékonyosságával biztosította számukra a mindennapi kenyeret. Egy jótékony adomány felosztásáról volt szó.

A bátóság maga akarta felosztani a munkanélküliek közt az adományt; a munkanélküliek azonban maguk akarták felosztani és semhogy a bátóság felosztását elfogadják, inkább lemondtak a jótékony adományról. Ez a büszkeség kívülről sugalt és nem természetes. A szegény ember pszichológiája az nagy göggel fogadja a jótékonytságot, hanem hálás önmegadással. Büszkeségét, ha nehezen is, de legyőzni a szegény, mikor a jótékonytságot elfogadja. Lehet, hogy lesúti a szemét, mert restelli hogy alamizsnát vesz át, de azért kinyújtja kezét. Aki kész az alamizsnáról önértetéből lemondani, mikor maga kéri az alamizsnát, az nem szegény. Ez a közkeletű pszichológiája a szegényeknek.

Azok a munkanélküliek, a kik csak a maguk megállapította pénzfelosztást ismerik el, vagy tévtanoktól félrevezetett emberek. Az elsőt nem bírjuk feltételezni, mert tudjuk, mily nagy a nyomor. Fel kell tennünk tehát a második esetet és azt hisszük, nem is igen csalódunk feltevésünkben. Azok a büszke munkanélküliek szaturálva vannak oly tanoktól, a melyek jól hangzanak munkáspártok politikai vagy propaganda gyűlésein, de nem hangzanak jól a jótékonytságot igénybe vevők ajkairól. Am legyen büszke, a ki akar, de akkor számoljon le a mások jótékonyosságával és ne akarja azt igénybe venni.

— Bizony, egy bizonyos idő óta akármihez fogok, semmi se sikerül nekem. Tudja-e, hogy mióta?

Egy fiatal porosz gárdatisztal ismerkedtem meg a monte-carlo Hotel de Paris vendégszálánál. Olyan mosolygó, jóképű, nyers egészségű, szalmaszőke bajszú fiatal ember volt, olyan brandenburgi német féle, akiknek alakjait jól ismerjük a Verner féle esataképekből.

Aztán nem is volt olyan közönséges műveltségű ember. Lehetett vele akármllyen magas témáról elbeszélgetni.

— Szabadságidejét a Rivierán töltötte és az ő társaságában nagyon vidám órákat éltem.

Persze, hogy játszott ő is. Nem komolyan, csak úgy, mint sokan — kedvtelésből és mint ő tráfából mondotta, csak azért, hogy a montecarlo bankkal fizettesse meg a szállóbusás számláit.

A következő esztendőben újra eljött, de már erősen megváltozott. Szórakozott, ideges volt, és vastag könyveket olvasott a roulette rendszeréről.

Már tudtam, kivel van dolgom. A monte-carlo gnómok tanyáztak már szívében. Olyan játékkal akadtam tehát össze, akin nem lehet segíteni. Jól ismerem ezeket a veszedelmes jelenségeket. Tudom magamról. Nekem kedvezett a szerencse, — kedvezett esztendők hosszú sora óta. Szerencsém közmondásos volt.

Magamban álló ember vagyok, kijutott nekem már minden jóból és minden szépből hajam őszül és meghalt mindenkim, akihez szeretet, vagy szomorubb barátság fűzött. —

Tárcza.

„Ne hagyjon itt!”

A „Debreczeni Hírlap” eredeti tárczája.

Egy nizzai vendéglőben, a Restaurant National-ban találkoztam egyik magyar ismerősömmel. Vagyonos uri ember volt s különösen hagyományos szerencsésjéről volt nevezetes. Bizonyos hidegvérű szomorusággal szűcsölte a kövér osztrigát és idegesen vette végig a villásreggeli izletes menu-jét. Talán nem is tudta, hogy evett, mint ahogyan a nagyjátékosok egyáltalában megfeledkeznek saját énjükről és nem is tudják, hogy a világon vannak. Régen nem volt odahaza és kíváncsi volt arra, hogy ott Magyarországon mi történik. Sejtettem és tudtam, hogy nagy veszteségei vannak. Vidi-tani akartam. Ugy tett, mintha rám figyelne, pedig észrevettem, hogy nyugtalan szemével elmereng a zöldposztós roulette-asztal játéka felé.

Nem faggattam. Tudom, hogy egészen önkéntelenül, de maga nyilatkozik meg. És csakugyan.

— Bizonyos idő óta csakugy végigkor-bácsol a balszerencse. Nemcsak a játékkal vagyok úgy, hanem akármihez fogok, semmim se sikerül. Semmi, de semmi. A játékban pedig oly borzasztó maiöröm van, hogy lyet esztendők óta még nem láttak a játék-teremben. Akár meggyőződni róla? Kísérjen el.

Fölültünk a vonatra és egy óra mulva már benn voltunk a monte-carlo kaszinó játéktérében. Szinte megugrott tőlem és gyorsan elhelyezkedett a harmadik zöldposztós asztal körül. Teljesen meglepedkezett rólam és bizonyos távolságról megfigyeltem a játékát.

Eleinte nem is játszott, hanem a fehér golyó futását kísérte nagy figyelemmel, aztán kabátja belső zsebéből kivette kis erszényét és egy szerényen összegyűrt ezerfrankost egyenesített ki nagy gonddal, felváltatta aranyakra és hozzáfogott a játékhoz. A harminczas számokra tett.

Néhány perc, és vége volt az ezerfrankosnak. Aztán szinte szabályos egymásután következett a többi ezerfrankos. Igazán bámulatos volt a malőrje. Szinte minden számot megrakott néhány arannyal, csak azért, hogy nyerhessen és hogy azt mondhasssa magáról győztem.

A kis fehér golyó mintha csak a végzet paracsszavára indultna, éppen arra a helyre ment, ahova nem tett. Még jobban elkése-ritette őt, hogy a szomszédjátékosok épp az ellenkező számokat fogadták meg. Tudták, hogy odafut a szerencse a boldogtalan magyart üldöző halvgézet elől.

Ismerősöm, amikor a tizenkettedik ezrests otthagya, felkelt egészen nyugodtan, sőt mintha megkönnyebült volna.

Együtt utaztunk haza Nizzába és este ugyanabban a vendéglőben ebédeltünk. Idegessége mintha megszűnt volna, szinte bámultam azt a közömbösséget, amelylyel a hatezer forint veszteségét elviselte. A fekete kávénál és cognacnál tartottunk már, amikor szinte önfelédten azt mondotta:

Nagyra tudnám tartani azt, aki éhhalálra szánta magát, csak hogy el ne kelljen fogadnia az alamizsnát, de aki alamizsnáért jött a bankárhoz, ne restelje ha a bankár nem sajátkezüleg hanem az inasával nyújtja át az alamizsnát.

Am ezen felmerült visszás eset mellett is meg tudunk maradni azon álláspont mellett, hogy a jótékonyosság mégis csak ellenszere a társadalmi tévtanok terjedésének. Csak gondoskodják a társadalom pátriárkálisan a munkán kívüli s a munkán kívüli s a munkán belüli nyomorúság enyhítéséről. Mennél magasabb nivóju lesz az a gondoskodás, meg vagyunk győződve annál kisebb mértékű lesz a társadalmi tévtanok terjedés. Mert a nagy tömeg, ha nyomort nem szenved, nem fogékony olyan mozgalmak iránt, melyeknek jelszava küzdeni a nyomor ellen.

A nyomor ellen küzd a jótékonyosság is, csak hogy más eszközökkel. Hogy e más eszközök mennyire válnak be, annak olyan széleskörű próbáját még nem láttuk nálunk, mint az ezidei jótékony mozgalmakban amelyek kell, hogy fölemeljék azok elkét, a kik a jótékonytságot élezik.

Hungarus.

Oszták választások. Mint Bécsből jelentik, a lemergi kereskedelmi kamara ma újra Piepes-Poratinski eddigi képviselőt választotta meg képviselőjévé. Neustadtban Stransky Adolf drt. választották meg. A Vaterland Dipauli bárónak egy táviratát közli, a melyben ez végleg visszautasítja a meráni falusi községek mandátumát.

Di Pauli, a ki szembaja orvoslása miatt Münchenben időzik, tegnap a Vaterlandhoz a következő táviratot intézte:

»Betegszobámból már tegnap táviratoztam Meránba és Bózenbe, hogy elhatározásom szilárd és nem vállalom más

Játszom, mert különben megölne az unalom. A szerencse valami különös örömet nem szerzett nekem.

Szinte szerettem volna a pénzemet valakinek a fejéhez vágni, de olyanhoz, a ki megérdemli, akin igazán segítsek vele. De ki aknázni nem engedtem magam soha. Játékosoknak soha nem adtam kölcsön, mert én ezt a leghasznontalanabb humanizmusnak tartom. Szinte hőhéri ridegséggel utasítom vissza mindenkit.

Porosz barátom kezdetben elég jól tartotta magát. Láttam, hogy egyig vesztett és hogy várja már hazulról a postautalványokat. Kapott is, egyre kapott, de aztán már semmit se.

Aztán küldte a táviratokat azzal a bizonyos kétségbeesett szöveggel. Hiába volt minden, a rokonság, barátjai és hitelezői mind elhagyták. Aztán hozzám fordult, de hiába. Nem adtam neki kölcsön, hanem kifizettem helyette a számláját. A játékot most már csak mint szemléllő nézegette, ami rettenetesen gyötrelme volt neki.

Nem könyörültem meg rajta, minek is. Ujra vesztene és újra kérne. Aztán két napja hogy nem láttam, már azt hittem, hogy hazatért és úgy éreztem magam, mintha lidércnyomástól szabadultam volna meg. Harmadnap, alig hogy felkeltem, a szálló szolgálja heves és rövid kopogás után behant a szobámba és libegve mondotta:

— Uram, a barátja haldoklik. — Mergyet ivott, szegény úgy nyög, hogy valami borzasztó.

Megborzadtam, gyorsan magamra hányva mindent, nyakkendő nélkül futotta át hozzája.

mandátumot. Ennek daczára értesítettek, hogy megválasztottak, mire én a következőket táviratoztam vissz:

Szavamnak ura vagyok. Mindent feláldozok a pártomért, csak a becsületemet nem. A mandátumot feltétlenül visszautasítom, ez a visszavonhatatlan elhatározásom.

Kérem ezt azonnal a nyilvánosságra hozni.

Báró Di Pauli József.

Csehországban ma a városok választanak. Az eddigi eredmények szerint a helyzet alig változott.

Jelölés. Marosvásárhelyről táviratozzák, hogy a Lukács Béla halálával megüresedett első kerületi mandátumra Geréb Béla polgármestert fogja jelölni a szabadelvűpárt.

— **Az új ágyu.** Többször említették már — mi is megirtuk — hogy az osztrák-magyar hadsereg új ágyut kap, sőt már azt is megírták, hogy a kereskedelmi miniszter tárgyalást folytat több magyar vállalat az ágyuanyag egy részének előállításában. Beavatott helyről most azt jelentik a »P. L.«-nak, hogy az új ágyu kérdését az ideai hadgyakorlatok előtt nem döntik el, mert még most tartják a kísérleteket, a melyeket a hadgyakorlatokra is kiterjesztenek. Három helyen tesznek kísérletet az új ágyuval, a melynek csöve kovácsolt bronzból való. A kísérleti helyeken: Budapesten, Grácban és Prezemsiben már javában próbálgatnak. A kovácsolt bronz ágyuval egyszerre kísérleteznek a nikel aczélból készült ágyuval, hogy a kettőt összehasonlíthassák és kiválaszthassák közülök a jobbikat.

A birói kar helyzete.

— Két közlemény. —

Budapest, jan. 11.

I.

A magyar nemzetnek, mikor 1869-ben a birói függetlenséget törvénybe iktatta, czélja az volt, hogy a jog uralmát a társa-

dalom részére egyszer s mindenkorra biztosítsa. A nemzet bölcs czélja az volt, hogy hazánkban, e különben is poliglott államban a jog és törvényes igazság; nemzetiségi, vallási és társadalmi rangkülömbőség nélkül, menten minden politikai befolyástól, minden körülmények között érvényre és uralomra emelkedjék.

Amde nemzetünk ennek a jogintézménynek törvénybe iktatásával csak a jogállam alapfeltételét létesítette, ezzel a birói szervezet legfontosabbikának csupán kereteit alkotta meg. Kihagyta abból a valódi tartalmat: a birói hatalom deponitáriusait. Nem gondolt rá, hogy a birói függetlenség elsőrangú garanciájukért még a birói hatalom deponitáriusainak az anyagi gondoktól, ment megélhetése és az előléptetést biztosító szolgálati pragmatika is jelentkezik. Pedig ugy a végrehajtó, mint a törvényhozó hatalom is kétségtelenül tudta és tudja ma is, hogy igazságszolgáltatásunk épületének egyenes alapelvek nyomán való teljes kiépítése és európai színvonalra emelése — amire még hosszú idő kell — számtalan törvénnyel megalkotását és foganatosítását teszi szükségessé.

Hazánkban olyan birói karra van szüksége, amely elfoglalt állása nagy fontosságának teljes tudatában, anyagi gondoktól teljesen menten, az előléptetés biztos reményében, teljesítse magasabb feladatát. Teljesítse akként, hogy működése a nagy társadalomban a birói kar iránt feltétlen bizalmat és feltétlen tiszteletet keltsen; a birói kar tekintélyét a szükséges nivóra emelje és fentartsa, hogy létező viszonyaink közepette edzett öre legyen a jog uralmának. Teljesítse ugy, hogy ne elégedjék meg az ügyek köteleességszerű elintézésével. Hanem az elintézésnek tartalmát és abban a

A hatóság minden nehézség nélkül beleegyezett és a jegyzőkönyvet is aláírtam. Amikor menőben voltam, a morgue jegyzője gépiesen mondotta:

— Kérem, tessék ideírni, hogy hova temetteti el a holttestet!

Ujból leültem és beleírtam azt a szót az illető rovatba, hogy a tengerbe.

Erre a morgue igazgatója kerekén megtagadta a holttest kiadását. Hivatkozott a monacoi törvényekre, amelyek Franciaországból eredtek, hogy holttestet csak úgy adnak ki, ha szárazföldön temetik el.

Hiába volt minden kérésem. A törvény megszegni nem lehetett és szegény barátomat a morgueből a condamieui temetőbe vitték.

Tudja, kinn se voltam, amikor elhantolták. Nem szerettem az éfélé dolgokat. Aztán nagyon bosszantott valami.

A szálló tulajdonosa, aki, mikor játékban még nem volt Monte-Carloban, mint kucser járta be ezt a kis mérges paradicsomot, lefoglalta az öngyilkos holmiját. Egy aranyat kellett adnom, hogy a saját holmijából legalább tiszta inget adhassanak a holttestre.

No, hát azóta teljesen vége a szerencsémnek. Hiába minden kapkodás. Néha nagyon kellemetlen vízióm van. Gyakran álmodom háborgó tengerről. Öngyilkos barátom az ágyam szélére ül és könyörgő hangon mondja:

— Ne hagyjon itt! — és a tengerre mutat.

Salamon Ödön.

Ott feküdt az ágyban ez a szép szőke férfi.

Háló inge nyitva, kétfelé csapva duzzadó atléta-melle ijedősen lüktetett. Teljes eszméletlen volt. Ott állott a szálló egészen fiatal orvosa is. Intett, kézmozdulattal intett, hogy vége van ennek az embernek, sűrűn intett.

Barátom megragadta a kezemet és arra kért, hogy táviratozzak az anyjának, látni akarja őt és hogy ő még napokig kibírja. Futottam a postára, de még két orvost hoztam magammal, minden összeget ígértem, hogy mentsek meg.

Hiába volt minden.

Estefelé csillapodott a fájdalom. Világosan beszélt és szinte megdöbbenően nyugodt módon csevegett.

— Anyám nem válaszolt?

Hallgattam.

Porosz barátom daczosan fordult felém.

— Egy kérésem volna. Halálom után ne vigyenek a temetőbe. A tengerbe temessenek. Nagyon szeretem a tengert. Azt akarom, hogy halálom után teljesen végem legyen, egészen semmivé legyek. Azt akarom hogy a nagy halak egyenek meg. Ökveteile-nül a tengerbe temessenek, — mondotta a maga magát megsemmisítő érzés keserű hangján.

Meg kellett ígérnem a haldoklónak, ki világosan intézkedett és a két orvost is az ágyhoz hívta, hogy francziául megismételje utolsó kívánságát.

Akkor láttam őt utoljára.

Holttestét a morgueba vitték. Én a két orvossal jelentkeztem a halottnéző ház irodájában. Igazoltam magam és kikértem barátom holttestét.

pozitív törvénynek és a törvényhozó intencziójának kifejezést és életet adni is törekedjék.

Ezt a súlyos feladatot a nagyon szerény javadalmazásban részesülő, folyton anyagi gondokkal küzdő, a szolgálati pragmatika előnyeitől teljesen megfosztott magyar bírói kar becsülettel megoldotta. Ennek a sikernek erkölcsi alapját azonban tisztán annak a szigorú köteleltségérzetnek, annak az erős és egészséges köz és testületi szellemnek tulajdoníthatjuk, amelytől a magyar bírói kar tagjai a bírói szervezés óta át voltak hatva.

Igaz ugyan, hogy ez az erkölcsi alap az 1871. évi XXXII. törvényzikk életbelépését követő tizenhét évben, 1889-ben, az élet növekedő súlya által nyomtatva, mintha erőteljes voltából valamit veszített volna.

Ekkor azonban hazánk elsőfolyamodású bírái, egy testté tömörülve, kérvénnyel járultak a törvényhozás elé, és rámutatva a kor súlyos helyzetére, és ennek komoly következményeire: kényeret kértek.

Az igazságügyi kormány törekedett is a bajt orvosolni. Készséggel elismerjük, hogy az 1891. évi XVII. és az 1894. évi IV. törvényzikk megalkotásával az első folyamodású bírói kar helyzete a többi fizetési fokozat felállításával és a helyi előléptetés biztosításával lényegesen javult. Ezzel azonban az igazságügyi kormány még csak félmunkát végzett. Ugy az első, mint a második és harmadfokú bírák fizetését ismét csak nem kellő mértékben s arányban állapították meg, és a tisztességes szegénységnek többet alig biztosítottak nekik. A szolgálati pragmatika megalkotását pedig mellőzték. Ezzel a súlyos baj gyökeres orvoslása elmaradt.

Ott állunk ma, hol állottunk 1889-ben; sőt rosszabbul,

Nagyszerb politika.

Belgrád, január 11.

A Szerbiában ujabban felülkerekedett politikai szellemre nagyon jellemző, kicsoda ujságok keletkeznek itt a szerb fővárosban, akár a gomba az eső után. Ezek mind többé-kevésbé a nagyszerb eszme zászlaját lobogtatják.

Az új korszak bekövetkezése óta megindult új lapok közül a Zakonitoszt a radikális pártnak, a Szrpszki Glasnik a liberális pártnak az adott viszonyokhoz képest újjászervezését tüzték ki főcélul, a többi új lapok pedig minden pártszínezet nélkül programjukul nyíltan: a nagyszerb eszme előmozdítását vallják. Ezek közül elsőnek a Mazedonia című hetilap jelent meg, amely a szerb nyelven kívül rendszeresen albán nyelven is közöl egyes cikkeket és híreket, hogy így az ó-szerbiai és mazedóniai albánokat is megnyerje a nagyszerb eszmének.

A második ilyen irányú szintén heti, de csak szerb nyelven megjelenő lap, a Szbin (Szerb.) A harmadik, a nagyszerb eszmet szolgáló lap ezelőtt két héttel Glasz Neoszlobogenyog Szrbsztva (A felszabadítatlan szerbség) címet viseli. A lapnak ezime maga is világosan elárulja, mi az egyedüli célja, de még jobban és világosabban mutatja azt a benne állandóan található: A fel nem szabadított szerb országok című rovat, amelyben az Ó-Szerbia, Mazedónia és Bosznia-Hercegovinán kívül befoglaltatik Dalmácia is.

A negyedik csak a napokban, a Katonai Akadémia ötvenéves fennállási jubileuma napján megindult legnagyobb és egyszerűsmind legjobban szerkesztett lapnak a címe Bratimsztvo (Testvériség), amelynek főszerkesztője Popovics Tásza, a Katonai Akadémia eddigi főtornatanára, aki egész Szerbiában egyike a legnépszerűbb egyéniségeknek annál inkább, mert a szerb történelem legdicsőbb alakjának, a Dusan Szilni (a hatalmas Dusan) nevet viselő tornaegyletek szövetségének ő az elnöke és lelke. A lap tulajdonosa és igazgatója a szerkesztőségi bizottság.

Hogy e lapnak mi az iránya és célja, ennek jellemzéseül idézni fogunk programmcikléből egyes helyeket.

Nevezetesen azt, hogy Szerbiának feladata a Moltke Poroszországának hadiképét híven és méltóan másolnia, e mellett pedig a Cavour Piemontjának politikáját is kötelessége mindig eszébe tartani. A szerb nemzeti fejlődés biztosítékait tehát a Bratimsztvo a hadseregben és a külpolitikában keresi.

Reszletezve programját, azt mondja tovább a lap, hogy nem fogja titkolni a nyílt igazságot, hogy a bolgárokat sem nem kívánjuk, sem nem tűrhjük Mazedóniában ehben az etnográfiailag tisztán szerb jországban: konstatálja továbbá, hogy manapság Mazedóniában a bolgár és a bolgárizmus nagyobb ellensége a szerbségnek, mint valaha volt és akart lenni a török és mint valaha lehetett az albán.

Ezért azt tartja, hogy ma egyidejűleg és egyformán veszélyben forognak úgy a szerbség nemzeti érdekei a balkánon, mint Törökország állami érdekei Európában, s nem késlekedik hangoztatni és mint saját programját kitűzni, hogy ma a bolgárok a mi Mazedóniánk után nyulnának Ausztria pedig Bosznia át Szalonikire ezélez, mindaddig a szerbek és a törökök, sőt az albánok is egymásra vannak utalva, minél szorosabb barátságra és testvériségre.

Megemlítendő még, hogy a lap egyes cikkeket és még híreket albán nyelven is közöl.

Egyről-másról.

Instancia a bái névsorért.

A bálrendező urak figyelmébe.

A »Debreczeni Hirlap« bái tudósítója akibe szoros baráti kötelék fűz, megkért hogy intézzék alázatos instanciát az igen tisztelt bálrendező urakhoz. Mert hát most kezdődik csak a multság java s a négyleti vigetély lesz diadalmas beköszöntője a farsangi eseményeknek.

Arról van ugyanis szó, ami egyik leglényegesebb részét képezi minden bálnak s a mi nélkül másnap elrombolódk az előző est minden hangulata: a névsorrol.

A bái referens ugyanis lecsapja este kilencz óra táján a redakcióban a tollat, aztán előszedi a frakkját és megy mulatni. Legalább így képzelik el az ujságolvasók — holott reá nézve a mulatás körülbelül csak éjfél után kezdődik.

Az első négyesre többnyire elkésve érkezik, vagy egyáltalán nem is látja, következőleg a legkritikább esetben láttam még bái tudósítót, aki ilyenkor is tánczolna. Éppen azért nem mer foglalkozni sem, mert csak ujjal galiba támadna, ha a bájós tánczosnó ideges türelmetlenséggel vonulna ki az étterembe, mialatt a tisztelt ur rablógyilkosokat hajszol.

De végre mégis megérkezik — csak hogy nem tánczolna. Ekkor még csak a hangulatot

kell tanulmányoznia s gondoskodni a jelenlevő hölgyek névsoráról, a mi nem csekély dolog, ha tekintetbe vesszük, hogy az én tisztelt barátom új ember Debreczenben s még nem ismeri az összes hölgyeket, a kik bizonynyal máris arra gondolnak, ha vajjon nem ők maradnak-e ki másnap a névsorból.

Mert ez már kész veszedelem. — Csak egyetlen egy hiányozzék s akkor kész a néma szemrehányás, a mi ott villog a szemek mélyén.

Sokan el sem akarják hinni, hogy nem szándékosan történt a dolog s nincs az a hatalom, amely megmagyarázhatná a bájós fejcsékeknek a véletlent.

Azért im önökhöz fordulok igen tisztelt bálrendező urak, segítsenek ezen az állapoton. Hiszen úgy szokás nagyvárosokban is, hogy a referensnek a kész névsort adják át ő reá csak az általános résznek megírását bízzák.

A rendezők amugy is a város törzsökös fiatalságának gárdájából kerülnek elő, ismernek mindenkit s beleveszik az összes jelenlevőket a listába.

Igy nincs másnap szemrehányás, legkevesbé méltatlankodás.

Hanem van még egy általános szokás, amely emennél is sokkal jobb. Kitesznek ugyanis egy ívet a bejárat melletti asztalára s amint jönnek a hölgyek, mindjárt ők maguk írják fel a neveiket.

Ezt aztán lemásolhatja minden lap tudósítója, míg ez eredetét, amely bizonyára maradandó, kedves emlék marad, eltehetik a rendezők későbbi időkre, amikor a mostani bálkirálynők fürge kis unokákat küldenek a parkettre, éppen olyanokat, aminők mostan ők.

A képes levelező-lapok.

— jan. 11.

A most beállott ujesztendő tökéletesen illusztrálta, hogy milyen általános divat a képes levelező lapok használata. Szerencsét a képes levelező lapon kívánunk, képes levelező lapon gratulálunk. Vidám tréfát, vagy durva sértést egyaránt képes levelező-lapokba követnek el a társadalom minden rétegében. mert a képes levelező-lap mania hatalmába kerítette az egész társadalmat rangkülönség nélkül.

Gyermek, ifju, öreg egyaránt kedvet leli a képes levelező-lapok küldözgetésében s így el lehet mondani, hogy ez a modern kóros állapot kórülömség nélkül is szedő áldozatait.

Kezdetben a képes levelező-lapot arra szolgálták, hogy egyes utazók az övéiknek, ismerőseiknek, vagy barátaiknak levelező-lapot küldöttek a távolból s e levelező lapon annak a vidéknek vagy városnak látképe állott, a honnan az illető levelezett. Így képen is bemutatta a távollévő azt a helyet, ahol utazott, vagy tartózkodott.

Lassanként azután alaposan elfajult a képes levelezés. Rocz viccek, trágár ötletek, cinikus képek, sértő pikantériák és más durvaságok bőven foglalták el az egyszerű tájképek helyét a ma már a világ nagy része abban leli időöltetését, ha azt, a kivel nem rokonszenvez, sértő tartalmú levelező lapon névtelenül inzultálhat.

A különben ártatlan tréfákat tartalmazó képes levelezőlapok között, ezek a szennyek, akárhányszor hemzsegnek és többnyire külföldről importálják ide, a hol izetlen emberek még izetlenebb módon használják fel.

Fiatl asszonyok — olykor az öregek is — naponta kapnak ilyen postabélyeggel

ellátott paszquillusokat, a melyeknek frivol tartalma akárhányszor mérget önt a családi életbe úgy az érzékeny ember lelkén fájó sebet üt.

Az ilyen képes levelezőlapok egyértelműek a névtelen rágalommal és a névtelenül sértő levelekkel. Mindenik orvtámadást, nevetlenséget és gyávaságot jelent. Orvvul a gyáva támad és szennyét a műveletlen lélek freccsenti szét ember társára.

De miként a névtelen rágalom csak fájdalmat okoz, de ölni nem képes, azon képen a névtelenül küldött és sértő levelezőlapok sem deprimálnak senkit a komoly társadalom előtt.

Az ilyen névtelenül sértő levelező olyan undorító mint a kigyó, a melytől borzad az ember, de a melynek harapása nem veszélyes, mert a mérgefogai hiányoznak.

Mi a tisztességes képes levelezést ártatlan időtöltésnek tartjuk, noha ebben is lehetne takarékoskodni. A jó tréfát sem jut eszünkbe kárhóztatni, a melylyel akárhányszor mulatságot szerez egyik ember a másikkal. De a durván sértő és gonosz szándékból frivol levelező lapok küldözgetését tisztességes nőknek és leányoknak: határozottan elítéljük.

Egyszersmind kívánatos, hogy a rendőrség a mint a frivol képeket és trágár könyveket üldözi: üldözze hasonló tartalmu levelezőlapokat is, mert a közérkölcsökön egyet len foltocska is károsan hat, sérti a szeméremet és durvítja a lelket.

N A P I H I R E K.

— **Meghívás.** A debreczeni tisztviselők önszervező egyesülete igazgatóságának f. hó 13 án d. e. 1/2, 11 órakor a szokott helyen tartandó igen fontos gyűlésére, a melyen több folyó ügyön kívül a egyesületi orvos szerződésére vonatkozó indítvány is tárgyalatik.

— **Mértékhitelítés államosítása.** A mértékhitelítés részletes államosítása van kilátásban. Legalább erre vall a kereskedelmi miniszternek a városhoz intézett leirata, a melyben kérdi, hogy Debreczenben egy hivatali helyiségül alkalmas 3 szobás lakásnak mi az évi bére. A leirat előkészít az államosításra, de az állami hivatal csak a mértéket hitelíti, a hordók hitelítéséről továbbra is a városnak kell gondoskodni. Ha csakugyan így tervezik az államosítást, akkor rosszul tervezik, mert egyazon funkció megosztásában semmi célszerűség sincs.

— **A népszámlálás eredménye.** Közeledik az a határidő, melyre a népszámlálás nagy munkájának készen kell lennie. Országszerte január 15-ike ez a nap, és Budapesten ennél korábban semmiesetre sem fognak elkészülni. De a vidék egyes városaiban már most is tudják a pontos, vagy legalább is csekély eltéréssel megközelítő eredményt. Májig három nagy vidéki város népszámlálási eredményét kaptuk meg, Ezek a következők:

Kassa	népessége	35,884	szaporodás	7000
Kecskemét	»	55,000	»	7000
Szeged	»	100,350	»	13,129

Kassa város szaporodása pontos adatok szerint van, Kecskemété a rendőrkapitányság hozzávetőleges számítása szerint, azzal a megjegyzéssel, hogy legalább ennyi a szaporodás, Szegedé pedig Zombory Antal városi tanácsos számítása szerint, ki a természetes szaporodáson kívül a kimutatható bevándorlást is számba vette. Mind a három

város fejlődése igazán örvendétes és megfelelő, sőt kissé felül is mulja a mi számításainkat, melyekkel a várható minimális szaporodást jeleztük előre. Különösen találkozik számításunk a szegedi eredménnyel, melyről megirtuk, hogy át át fog lépni a százezeres szám küszöbén, Megemlítjük még Zágráb népszámlálási kilátásait is. Az odavaló lapok szerint Zágráb városa valószínűleg elérte a 60,000 lélekszámot.

— **Az angol társalgó kör** f. hó 13-án tartja már 3-ik matinéját III ik télvi ciklusában, — Hogy mily művelzetben részvesznek ott úgy a tagok mint a vendégek — arról minden jelen levő meggyőződhetett. — A program melyet már leközlöttünk végtelen változatos.

— **Az apáca esküvője.** A múlt év tavaszán nagy szenzációt keltett Nagyváradon egy fiatal apáca szerelmi regénye, ki odahagyta a zárdát s visszatért Nagyszebenben lakó szüleihez, mint boldog menyasszonya a biharmegyei közkórház egy volt fiatal, rokonszenyes orvosának, dr. Endres-nak. A boldog menyasszony az egykori Olivia nővér, tegnap óta boldog férjes nő. Tegnap vezette oltárhoz szerető vőlegénye. A szép menyegzőn, mely Nagyszebenben volt, részt vett a fiatal orvos egy pár nagyváradai barátja.

— **Kasszarabló ulánus főhadnagy.** Néhány hét előtt történt székesfejérváron, hogy az odavaló ulánusezred pénztártár kirabolták. A dolog akkor nagy feltűnést keltett már azért is, mert jól őrzött katonai pénztárról volt szó. A szigorú vizsgálat sokáig semmit sem tudott kideríteni ma azonban, mint nekünk táviratozzák, a vizsgálatban meglepő fordulat állott be: kiderült hogy a pénztártár Dióssy ulánus főhadnagy Vuskovics nevű tiszt szolgájával együtt rabolta el. Dióssy ellen, ki most huszonegy nap szabad ságon van, ma elfogató parancsot bocsátottak ki. A főhadnagyot novemberben helyezték át Fejérvárra a galicziai 7-ik ulánus ezredtől. Most vőlegény és állítólag a menyasszonyánál van. Az esetet a gazdasági irodában alkalmazott szolga derítette ki.

— **Megzavart karácsonyest.** Temesvárról írják: Báró Nikolics Fedor valóságos belső titkos tanácsos rudnai kastélyában ülte meg a görög karácsonyt. A családi ünnepet azonban komoly baj zavarta meg. A kastélyban ugyanis tüztámadt, melyet szerencsére sikerült még idején eloltani.

Báró Nikolics családja tizenhét év óta most gyűlt először Rudnán a karácsonyfa köré. Ez alkalomból a rudnai uradalom minden egyes gazdaságában karácsonyünnepet ülték és a község gyermekei és a cselédség számára karácsonyfát állítottak fel a bőkezűségből. A kastélyban intímabb családi ünnep volt, melyet estebéd követett. Az estebéd után a bárói család vendégeivel együtt éppen a dohányzó-terembe készült, mikor hirtelen hatalmas füstgomoly tört elő a szobából. A következő pillanatban leszállt a mennyezet egy része és a részen át az izzó gerendák tüntek elő. A társaság férfitagjai azonnal az oltáshoz láttak és nagy nehezen reggel két óra felé is oltották a tüzet. Számátalan értékes szőnyeget csillárt emésztett meg a tűz tetemes kárt okozva így a kastélyban.

— **Szökött katoná.** A debreczeni 39 ik gyalog ezred egyik közlegénye Horváth János szabadságot kért karácsonyra. Kapott is négy napot. Szabadság ideje alatt haza utazott falujába Csegére, s többet nem is jött vissza. A 39 ik gyalogezred parancsnoksága megkereste a csegei csendőőrőrsöt Horváth letartóztatása iránt. Az őrs eleget tett a megkeresésnek s Horváthot tegnap szuronyok közt kísérte be a Pavillon laktanyába. A szökött katoná kemény büntetésnek néz elébe.

— **Az északi pólusért.** Egy napra sem veszi el aktualitását az északi pólus; oly sok tudós álmodozásainak célpontja. — Az eddigi kísérletek, amelyekkel a fehér szfinx rejtélyét megoldani iparkodtak, annyi tanúságot rejtenek magukban, hogy most újabb tervek alapját lehet belőlük megvetni. Egy ezzel a tárggyal foglalkozó konferencia lesz nemsokára a római kapitólumban. Az értekezlet elnöke az abruzzói herceg és Cagni kapitány lesz, akik e nyáron tértek vissza a sarkvidékről. A svéd és norvég királyt fia, a trónörökös, fogja képviselni.

— **Eltűnt fiu.** Egy szegény édesanya panaszkodott tegnap sirva a rendőrség előtt. Komáromi Jánosné tette a panaszt, hogy tizenhat esztendő János nevű fia, még karácsony hetében eltávozott a szülői háztól s azóta nyoma veszett. Most köröztetését kéri. A fiu nyulánk természetű, haja és szeme barna. Távozáskor sötétzöld kopottas ruhát és csizmákat viselt.

— **A kiátkozott.** Tolsztoznak, a halhatatlannak, van legtöbb oka aláírni a közmondást hogy senki sem próféta a hazájában. Megirtuk hogy a zsinat, amelynek feje az intranzigens Pobjedonoscew, kiátkozta az öreg filozófust, Most mint Pétervárról távira ozzák, ugyanez a szent zsinat rendeletet küldött az összes püspököknek, hogy Tolsztoj halála után ne mondassanak lelki üdveért gyászmitét hogy temetésén papok ne vegyenek részt. A zsinat ezt a rendeletet azzal motívalja, hogy Tolsztoj műveivel vétkezett az orthodox egyház dogmái ellen. A jó öreg Tolsztoj bizonyára jóízűen mosolyog majd ezen a rendszabályon.

— **Elgázolt urinő.** Tegnap délelőtt a Hatvan-utca egyik átjárón egy csengő bongó ötlovas parasztkocsi elgázolt egy uri nőt. Az elgázolásnak sok szemtanúja volt. Pár pillanatig mindenki megvolt győződve, hogy a lovak közé került nő halálosan megsebesült. A véletlen azonban megmentette, s a veszedelmes kalandból egy pár jelentéktelenebb suródás megváltozott. A lelketlen és gondatlan kocsist az urinő feljelentette.

— **Ma nem, holnap nem.** Dr. Bókay Árpád, egyetemi tanár, akire teljhatalommal bízták rá az Egyetemi Kör ügyeit, kihallgatta a körből kitiltott Szundy Károly és Horváth Zoltán joghallgatókat és a kihallgatás eredményeképp a kitiltó rendeletet visszavonta. — De kizárta a körből meg nem határozott időre Köpöcsy Dezsőt, a kör volt elnökét, aki ismert szereplésével egyik főmozgatója volt az egyetemen lábrakapott felekezeti vilongásoknak.

— **Huszonöt ember veszedelme.** Prágából írják: Podshalban, Prága mellett egy kétemeletes ház huszonöt lakója egy csőből kiömlött gáz következtében majdnem gázmérgezés áldozata lett. Egy munkás asszony, ki korán reggel kelt föl, vette észre a penetráns szagot. Mikor az egyes lakásokba bementek,

összesen huszonöt embert találtak meg elkábultan, betegen. Gyorsan orvosokat hívtak elő, kik elejét vették a komolyabb bajnak.

— **A fejezés czigány.** A cigány ha harragszik rosszabb az ördögnél. Ilyen rossz ördöggé vált dühében tegnap Kujbas Mihály muzsikus. Összeveszett a vele egy udvarban lakó Benezi Béla kontrással. A veszekedés annyira elfajult, hogy Kujbas nyomós érvök után nézett. Felkapott egy fejszét, s azzal úgy mellen vágta Benczit, hogy eszméletlenül terült el a földön, A megtámadott cigány még fel tudott vánszorogni jelentést tenni a rendőrségre, de bizonyos, hogy az ütést pár napig megfekszí.

— **Öngyilkos huszárönkéntes.** Kolozsvárról írja tudósítónk: Jósika Andor báró, miskolci huszárönkéntes, a ki néhány nap óta Kolozsvárott tartózkodott, ma délután a Biasini-szállóban szíven lötte magát és néhány perc múlva meghalt. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Haláláról értesítették bátyját, a ki Brassóban huszárhadnagy.

— **Véres vereedés a korcsmiban.** Hajdu Dorogon tegnap véres verekezés történt Pap Antal, Venczel Miklós, és Korai Péter beleszórtak a békésen idogáló Cs. Simon György és Mihály testvérekbe. A két testvér eleinte nem hagyta magát, de később a tulerőtől kénytelen volt meghátrálni. Futás közben annyira összeverték mind kettőt, hogy reggel vérbe fagyva szedték fel őket a hóról. A brutális munkások ellen a h.-dorogi csendőrök szigorú vizsgálatot indított meg.

— **Pestis-eset! Konstantinápolyban.** Az osztrák Lloyd társasághoz és egyuttal a külügy minisztériumhoz távirati értesítés érkezett Konstantinápolyból, hogy ott egy pestises megbetegedés fordult elő. Bővebb részletek nem érkeztek és így nem tudják, hogy Konstantinápoly melyik városrészében történt a gyanus megbetegedés. Az sem világlik ki a jelentésből, hogy belföldről, vagy külföldről érkezett utas-e a beteg. A velencei konvenció szerint Konstantinápolyban állandó nemzetközi egészségügyi egyesület működik. A bizottság az ottani követségi orvosokból áll, akik valamely járvány, vagy gyanus megbetegedés esetén életbe léptetik a szükséges óvó-intézkedéseket. A külügyminisztérium táviratilag kért újabb felvilágosítást az esetről és ha az első jelentést megerősítik, akkor zárlatot hirdetnek a Konstantinápolyból jövő árakra s így elejét veszik a járvány esetleges elterjedésének.

Astrachanból is vészjelző táviratok érkeznek. E szerint Wladimirowka (strachoni kerület) környékén és a kirgiz-puszták tájékán ragadós járvány ütött ki. A császár Petrovics Sándor oldenburgi herceget küldte ki kormánybiztosnak és utasította, hogy a szükséges szigorú óvó-intézkedéseket léptesse életbe.

— **Napirend.** Péntek jan. 12. *Protestáns:* Hygin p. vt. *róm. katolikus:* görög katolikus: Aprószentek (decz. 26.) *zsidó:* Sah Mihez.

Főiskolai nyilvános olvasó nyitva hétfőn szerdán és szombaton délután 3 órától 6-ig. — *Anyakönyvtár* zárva. *Városi könyvtár* zárva. — *Vármezei levéltár* nyitva egész nap. — *Főiskolai levéltár* nyitva. — *Képgyűjtemény* az anyakönyvtárban zárva. — *Csokonai szoba* a kereskedelmi akadémián zárva. — *Ásványtár* a főiskolán nyitva vasárnap. — *Alattai múzeum.*

a főiskolán vasárnap nyitva. — *Városi tornakör* nyitva hétfőn, szerdán és szombaton délután. — *Füvészkert* a gazdasági tanintézetnél nyitva. — *Czellővészet* minden vasárnap a nagyerdőn.

x **Olcsó husmérési üzlet.** Bethlen-utca 29-ik szám alatt a Füvészkert-utca sarkán levő házamnál, husmérési üzletben kapható: 1-ső minőségű marhahús egy kg. 48. kr. 2 od rendű 40. Marhahuson kívül még disznóhús, kolbász, zsír, stb. kilogrammonként változatos, folyó árak mellett kapható.

Becses pártfogást kér tisztelettel:

Gyarmathy János.

Törvényszék.

§ **Szinigazgató és ujságíró.** Komjáthy János szinigazgató és Löw József hírlapíró párhajgyében ma mondott ítéletet a debreczeni királyi járásbírósnak. A két párbajozót Ferenczy járásbíró a védelem meghallgatása után 8—8 napi államfogházra ítélte. Az ítéletben a felek megnyugodtak.

§ **A tanítónő és a nádpálca.** Giovanni Ernestsztina foglalkozásra nézve tanítónő, még pedig a tornyai községi iskolában. Hogy a neve a törvényszéki rovatba került, annak egy kis incidens az oka, mely erősen emlékeztet az utóbbi időben sokszor vitatott «tanbetyárizmus»-ra. Nem mintha Giovanni Ernestsztina is hasonló dolgot követett volna el, a tanítónő nem tett egyebet, minthogy egy kis leányt, Gál Viktort végig vert a nádpálczával, mert a kis növendék csufszavakat kiáltott utána az utcán. A gyermek atyja ezért feljelentette a tanítónőt a járásbírósnak, ahol azonban fölmentették. Így határozott tegnap a büntető törvényszék főlebbviteli tanácsa is.

Színház.

MUSOR:

Szombaton, január 12-én, bérlet 87-ik szám «C» — harmadszor: A vice admiráli s.

Vasárnap január 13-án két előadás délután 3 órakor félhelyárral: Felfordult világ. Operette 3 felvonásban;

este 7 és fél órakor, bérletszűnetben: Egy katonatörténete. Színmű 5 felvonásban. Irta: Dr. Ennery és Garmon. Francziából fordította: Csepreghy Ferencz.

Thalia ankétje.

— *Értekezlet a vidéki színház rendezési ügyében.*

Debreczen, jan. 1.

Festetich felügyelő ur ankétot tart a belügyminisztériumban ma, jan. 12-én. Még sűrű homály borítja, hogy kik a boldogok, kik e nagy napon színről-színre megcsodálhatják az ujonnan kreált zeneigrófság főnökét s meghallgathatják eszméit, melyeket a vidéki körlevelekből merít. Az ankét, ha csak a felügyelőnek újabb tervei nincsenek valószínűleg a kerületi rendszer tervét tárgyalja, következésképpen nem határozhat, mert a kerületek megállapításához azon állomások jogi képviselői szükségesek, a melyekből egy-egy kerület alakulna.

Ez azonban nem oldja meg a vidéki színház kérdéseit és nem szünteti meg bajait. Mi vidékiek, a kikre nézve nem közömbös, hogy a vidéki színház rendezett le-

gyen, ettől a január 12-iki ankéttól várunk feleletet és orvoslást azon szegényteljes állapotra, hogy a nyugdíjazott színészek jogos nyugdíjuknak csak felét kapják, a kinek 600 korona évi nyugdíj jár, az 300 koronát kap. A nyugdíjalap deficitje 60000 korona, sokkal kevesebb, mint pl. a nemzeti színház szubvencziója. Az ankéttól várunk bátor cselekvést az összes magán szini-iskolák eltörlésére és az orsz. színész-akadémia radikális reformjára. Az előbbire szükség van, mert ma néhány száz a szerződés nélküli színészek száma, mert továbbá kevesebb tehetségű és több bátorságú színészjelöltek valóságos licitációt rendeznek lefelé és kiszorítják a hivatásos erőket. Az akadémia reformját pedig a színészanyag helyes és okos kiképzése és egyéb művészeti és erkölcsi indokok követelik.

Ha már ezek fölött megállapodott az ankét, akkor a színészek és igazgatók közti jogviszony szabályozása legközelebbi feladata. Eltörlendő a mai — a színészt teljesen kiszolgáltató — szerződés minta; a színházi törvényszék, melynek határozatai a magánjogok karikatúrája és némelykor nagyobb büntetések, mint a büntető bíróság súlyosvétségekre, csak a más osztályokban megállapított törvényes rend keretében működhetnek, vagyis határozatai ellen a meg nem elégedő fél a rendes polgári bíróságnál keresessen jogorvoslatot. Ez a joga ugyan most is megvan, de nem mer vele élni a színész, mert kizárás csak súlyos erkölcsi beszámítás esetén rendszeren büntetendő bírósági ítélet nyomán legyen alkalmazható, mint a hivatalvesztés. A színházi törvényszék által jogerősen kirótt rendbíróságok kétharmada semmi körülmények közt se illesse az igazgatót mert ez a legtöbb visszaélés indító oka, ha nem betegségyel alapra fordítassék.

Szabályozni kell a betegség ügyét, mert az lelketlen dolog, hogy a fizetésre utalt színész betegsége 3. és 4. hetében fel. 5. és 6. hetében negyed fizetést kap, a 7. héttől kezdve semmit. Megoldás elé kell vinni az ankétnek a színészszoocializmus sok más kérdését, a színészeknek s különösen a segédszemélyzetnek páriásterü helyzetét. A törvény mindenkinek biztosítja büntetés terhe mellett a vasárnapi munkaszünetet, csak a színésznép az, mely átkozza a vasárnapot és ünnepet, mert akkor két napra való munkát kell végeznie. Az erkölcsi koron bizonyos kérdéseit is meg kell huzni. — Az itt felsoroltak csak egyes részei a megoldásra váró kérdéseknek, a melyek bizonyosan a maguk teljességükben fölül a szombati ankét munkássága. Azért ankét!

Tőzsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiroda tudósítása. —

— Délutáni nyitás. —

Buza 1901. áprilisre . . .	7.58
» 1901. októberre . . .	7.68
Rozs 1901. áprilisre . . .	7.36
Zab 1901. áprilisre . . .	5.97
Tengeri 1901. májusra . . .	4.98

Amerika $\frac{1}{4}$ czenttel magasabb.

Tartott.

Bünpör egy francia grót ellen.

Szenzációs és nem kevésbé bonyodalmas ügy foglalkoztatja már hetek óta a budapesti kir. ügyészséget és a fővárosi államrendőrséget. A nem kevesebb, mint harmadfél millió koronáról szóló per előzményei a következők:

A múlt év október havában Sváb György ügynök levélben azt az ajánlatot tette Meyrat Robert vicomte párisi lakosnak, hogy vegye meg a Máramarosmegyében fekvő szaplonczai és bereznai erdőt, melynek területe tízezer hold, faanyaga százezer köbméter, évi jövedelme háromszázezer frank. Az erdők vételára, mint az ügynök írta, kétmillió frank.

A vicomtenak tetszett az üzlet s azt írta az ügynöknek, hogy legközelebb Budapestre utazik, hogy ebben az ügyben értekezzen vele. Pár héttel később a vicomte levelet kapott Pálfi Ferencz budapesti ügyvédől aki mint az erdőtulajdonosok, Brandmayer Károly és Wolfbauer János steinsi lakosok megbízottja, meghívta őt Budapestre az alkut megkötésére. A vicomte eljött Budapestre s úgy állapodott meg az ügyvéddel, hogy megveszi a szaplonczai és bereznai erdőt két millió frankért, a vételárból azonban 1.400.000 frankot fizet, az is nem készpénzben, hanem egy Párisban nemrég alakult La Galicienne Compagnie stb. című részvénytársaság papírjaival, a többi pedig az erdőkre betébláztatja. A tárgyalásokat egy Árvai Kelemen nevű iljú közvetítette, aki a vicomte tolmácsa volt.

Pár nappal később újra találkoztak a telek, hogy megkötssék a szerződést. Az ügyvéd ekkor azzal állt elő, hogy csak a bereznai erdőt adhatja el tulajdonjoggal. Ez az erdő Brandmayer Károlyé. A szaplonczai erdő a közbitokosságé s arra Brandmayernek csak favágási joga van, mely két esztendő múlva lejár. Azonban már mindent megtett a földmívelésügyi miniszternél, hogy ezt a jogot újabb tízenöt esztendőre meghosszabbítsák. Ezzel a módcsítással kötötték meg november 29-én a szerződést. Eszerint a vicomte megvette Brandmayertól a bereznai erdőt 700.000 frankért s megvette a másik erdőt, illetőleg Brandmayerától és Wolfbauerától a fairtási jogot 1.300.000 frankért, beleértve természetesen a tízenöt esztendői bérletmeghosszabbítást, amelyért az ügyvéd állítólag becsületszárával kezességet vállalt.

A tolmács megmagyarázta a vicomtenak a szerződést, aki azt aláírta s átadta az ügyvédnek 1.300.000 frank értékű La Galicienne-féle részvényt, kötelezván magát, hogy a részvényeket évnegyedenként 250.000 frankos részletekben beváltja, minek biztosítására a vicomte még egy millió frank értékű elsőbbségi kötvényt adott az ügyvédnek. Ezek után ráírták az erdőt az új tulajdonosra s rátéblázták a 600.000 frank vételár hátralékot.

A vicomte meglegedetten tért vissza Párisba s első dolga volt, hogy hiteles fordítást készíttett a szerződésről. S akkor kiderült, hogy ő mindössze 3246 hold bükös erdőt vett 700.000 frankért s hogy az 1.300.000 frankkal csak két évre szóló fairtási jogot váltott meg. Erre a fölfedezésre haladéktalanul Budapestre utazott s először is a földmívelésügyi miniszteriumba ment ahol megtudta, hogy a fairtási jog bérletének meghosszabbításáról szó sem volt. Második látogatása dr. Pollák Illés ügyvédet illette, akit azzal bizott meg, hogy szerezzen neki igazságot bünvádi uton. Pollák megtette Brandmayer Károly, Wolfbauer János steinsi lakosok, továbbá Pálfi Ferencz budapesti ügyvéd és Sváb György ügynök ellen csalásért a följelentést, s Löblin vizsgálóbíró az ügyészség indítványára el is rendelte a nyomozást, egyúttal zár alá vette az eladóknál s jogtanácsosuknál a vételár fejében fizetett részvényeket.

Ez a büntető pör első fejezete. A másik fejezete kevésbé komplikált, de annál érdekesebb.

Amikor ugyanis a rendőrség a följelentést kézhez kapta, egy másik följelentés érkezett az ügyészséghez. Dr. Neumann Ármin udvari tanácsos orszgy. képviselő, az eladók megbízásából csalás miatt följelentette de Meyrat vicomteot s azt mondta, hogy a vicomte csalta meg Brandmayereket mert a Galicienne részvényei értéktelenek. Most már erre a vádra vonatkozólag indult meg a nyomozás, melynek során elrendelték a zárlatot két millió irank erejéig a vicomtenak Párisban és Magyarországon levő ingóságaira. A párisi bíróság Párisban, Magyarországon pedig a hosszumezői szolgabíró fogatosította a zárlatot a szaplonczai erdők mentén fekvő gözlűrésztelenen. A bíróságnak elég nehéz föladata lesz már most: eldönteni, hogy történt-e csalás s ha igen, ki csalta meg a másikat.

Egy új szigetről.

Debreczen. jan. 11.

Saxegárd norvég kapitány, egy eddig ismeretlen szigetet fedezett föl a Csejdes-Oceánban. A kapitány a norvég barkán, a "Cambusdeon" on uban volt Sidneyből Manilába, midőn egy olyan szigetet vett észre, mely a térképen megjelölve nincsen. Saxegárd kapitány, megfigyelt mindent, hogy a sziget fekvését meghatározhassa. Hazatéréstén pedig jelentést tett fölfedezéséről.

A szigetet a kapitány nevével nevezték el. Egy amerikai ágyunaszád azonban hamarosan elfoglalta. A sziget nagyon termékeny és nagy erdőség vdn rajta.

Egy szirtekben és szigetekben gazdag tengerészben fekszik Holland Ujguinea és a német Paula szigetek közt, 90 tengeri mért földnyire északra a Mexia szigetekről. Olyan irányban fekszik a sziget, hogy rendes hajójárat nem érinthette volna.

Könnyen megérthető így, hogy a sziget ily hosszú ideig fölfedezetlen maradt. A nagy Oceánban északi felében van több olyan sziget, mely a térképen kétdőjellel van megjelölve azért mert fekvése pontosan nem határozva, az északi szélesség 30° mindkét oldalán vannak ezek a szigetek a Jokohama-Sandwich szigeti utvonallal mentén; 25 év előtt a Sandwich szigetekről délnyugati irányban egészen a Phoenix és Gilbert szigetesporio big láthatók voltak zátonyok, szigetek, melyek azonban ma már nincsenek megjelölve a térképen.

Ezek az említett kétes szigetek Japántól keletre, Spanyol nevek, Rica de Oro, Roca de Plata, mert ezek fölfedeztetésüket spanyol hajósnak készíti hetik, kik a 16-ik században jártak arra. Vannak azonban angol nevű szigetek is, melyeket 18-ik századbeli fölfedezőik nevével neveztek el.

Különlélek.

+ A megrendszabályozott bacillus. Egy Henriet nevű párisi tudós megállapította hogy a színházakban sok a bacillus és ajánlja, hogy a régi bársony, plüs és posztóhuzatu szőnyékek helyett bőrskéket állítsanak be a nézőtérre, a padlót pedig viaszos vászonnal vonják be.

Ugy tudom, hogy a színházigazgatók ezt az új bebutorozást nem fogják véghezvinni; de valószínű, hogy e helyett a bacillusokat fogják megrendszabályozni, talán így:

1. Bacillusoknak az előadás trtama alatt a nézőtér tartózkodni egyáltalában tilos.
2. A művésznők öltözőibe csak oly bacillusoknak engedtetik meg a belépés, kik az illető művésznők családjához való tartozásukat okmányilag (keresztlevél, erkölcsi bizonyítvány stb.) igazolni tudják.
3. Oly bacillusok, a kék a főttebbi pontok bármelyike ellen vétének, kihágást köve-

nek el és pénzbírsággal, esetleg elzárással (1-5 nap sujtanak).

4. Ha a nézőtér üres, az igazgató kövételesen megengedheti egygyes bacillusoknak, hogy az el nem foglalt helyekre leülhessenek.

Az így így beengedett bacillusoknak azonban a nézőtérre "terjedniök" rendőrligtilos. Fekete kabát kötelező.

+ Farkas az Andrássy-uton. Ilyenkor, télnel idején a farkasok, éhségüktől gyötörve emberlakta helyekre is bemenézkednek, zsákmányára leselkedve és a nagy fagyok idején csaknem mindennapos eset, hogy egy farkas behatol hol egy majorságra, hol egy pusztába, hol egy faluba. De hogy Budapestben, a város közelében, az Andrássy uton is farkas mutatkozzék, az már rendkívüli dolog. Elképzelhető tehát, hogy mennyire megrémült tegnap este az Andrássy ut egyik ismeretnevű keveskedője, mikor az unokaöccsöse hirtelen fölránotta az üzlet ajtaját és egészen kikelvé-magából, ordított:

— Bácsi az istenért, hová bujhatok?
— Mi baj? Mi történt?
— Farkas!

— Szeneséges teremő! — kiáltott fel a kereskedő. Nagy hirtelen le akarta bocsátani a bolt vas-redőnyét, hogy a fenevad be ne hatolhasson és borzalommal gondolta el, hogy most kűnn es utczán micsoda véres jelenetek játszódhatnak le. A vas vonalzózt kapta föl, hogy védekezni tudjon az ordás ellen és szörnyűkdve szólt:

— Jaj, jaj, ki tudja, hány ember észetett már!

— Ne azt épp nem gondolom! — mondta az öcsöcsö. — Anyyira nem szokott lenni mil

— Nem? — Hát miféle farkasról beszélész te? . . .

— Én, kérem? Farkasról, a szabómról, akiknek tartozom és a ki elől csak nagynehézen tudtam ide beugrani, mikor az imént szembejött vejem!

A bácsi dühösen egy rapi barackot nyomott az öcsöcsö fejére.

+ Vivmány a férfidivat terén. London szabói minden áron meg akarják oldani azokat az égető kérdéseket, melyek London elsőkelő urait, a divat hangadóit már régen foglalkoztatják. A föladat nagyon meg. Ugy kell ugyanis reformálni a férfüöltözéket, hogy a finom ur családlatlanul megkülönböztethető legyen a pinezértől. A finom urak ugyanis folytonosan panaszkodnak, hogy "összetévesztik" őket s ez nincs inyükre. Elfelejtik, hogy bármily elegáns ruhát csináltak is, a pénzés főpinezér szakasztott olyat rendelhet magának. London szabói a nagy ferradalmat a társasági élettelékekkel akarják kezdeni, s mindenekelőtt a mellény szélét (azt, a melyik a mellre "ekszik) akarják áttörni, mint a hogy perforálva vannak a bélyegek. E lyukaknak az lenne a célja, hogy keresztül lássék a mellény alatt levő színes selyem ing Ujjítás a ránczos elejü ing is, melyet már nagyban viselnek, de még nem terjedt el általánosságban. Mindez nagyon szép, de nem ujjítás, mert az ugynevezett dekoratív mellényt és k ránczos inget már száz évvel ezelőtt viselték.

CSARNOK.

A rubinok.

Irta: Abonyi Árpád.

-- A mosóné, a mosóné, Faru néni, a mosóné! -- hajtogatja a nagysága. -- Add a mosónénak az enyémmel együtt.

-- Hogyne! Frau néni, a mosóné! Könnyü a nagyságos asszonynak, annak olyan finom vászomból való a fehér ruhája, mint a melyből otthon az oltárterítőket csinálják; még a felsőges királyé sem let különb; de az ő holmijával nem úgy áll a dolog. Az ő házi szőttes ingei, virágos pruszlikja, ujjacsakája, szoknyái, mellrevalói mind mind otthonról valók...

-- Még lól kinevetné az a pávás mosóné pedig azt nem azért csinálts neki az édes szülője, hogy ebben a veszekedett nagy városban kinevessék érte.

A leány megnézte magát a tükörben. Jól áll biz' az! Ugy odasimul a derekához, mintha városi mester szabta volna. Jól áll a nyaka körül is, csak a mellén nem éri be valami nagyon. A felső gomblyukákat immár bajos begombolni s a karjain is ki kellenek egy csóppet eresztetni. Nem sokat de kell! Hiába! Telik a leány az idővel. Itt is meg szűkül a köntös, ott is.

Édes anyja is azt tartja, hogy a leány gyorsabban nő a paszulynál, csak aztán legyén is kéznél valaki, a ki mollé oda lehessen támsztani.

Kell is neki!

Kapna ő magának itt is, ha akarna. A nagyságos asszony is azt mondotta, hogy a helyes leány ne féljen semmit, mert nem szárad el magában legény hijján, ha szorgalmas, ügyes és... és...

A leány arcát meleg pir öntötte el erre a fölvilágító gondolatra. Szeme ragyogott, az ajaka forró és remeg... Körülnézett... senki. Egyedül van.

-- És szép... -- lehelte, még jobban elvörösödve, miközben otthagya a tükört és hirtelen támadt, könnyű, elröppenő sóhajtsással, csüggedten kulcsolta össze a kezét. Egy pillanatig mozdulatlanul állt, aztán megrázta a fejét és elszomorodva intett.

— Jó Isten, be ostoba vagyok...

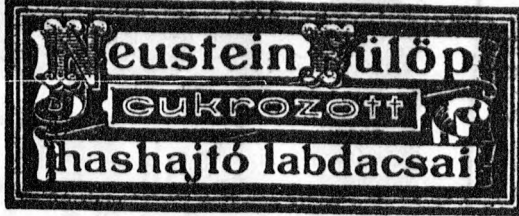
Hogy megpirongatná, odahaza a az édes anyja, ha a szívébe látta. Pedig, hej, de jó az uri mód, ha meg van Nagyon jó, ha mindene van az embernek, mint például a nagyságának. Sok, sok drága selyem ruhája, arany ezüst a fiókban s bársonyos, fain butor a szobájában. Lám, ez a széles karosszék is itt a tükör mellett, a melyen ül, olyan pompás, lágy jószág, mintha nem is karosszék volna, hanem dunyha. Odahaza még az ő kis dunyhája sem lágyabb, pedig annak a patyolat fehér pelyhébe nem keveredett ugyan még egy árva ruczatollu sem, erről jól áll az életével.

S ez az gyönyörűsége, magas tükör itt a feje fölött, meg a divány, a szekrények, a szongora, a selyem függönyök, a szőnyegek, a rózsapiros éjjeli lámpa ott benn a hálószobában, a melyre, — uram, becsásd meg! — bizony isten egy ruhátlan ember van festve. Valami pogány szent, vagy mi... No, szó gyentelen egy kép, az bizonyos.

A leány hátra hajtotta fejét a szék támaszára és belebámult a levegőbe. Látni akarta a világosságot, de csak bizonytalan köd és homály lebegett szemei előtt.

Valamit hallott a társaságban, — ara gondolt. Valam. afféléről regélt a szakácsné is, meg a házi kisasszony is, hogy az ő nagyságos asszonyát is fenyőfa bölesében ringatták egykoriban, de szerencséje lett a világban s attól kezdve boldog, bár „ugy énekel, mint a páva“ mondá a hirtelenszöke házikisasszony. Ezekből tisztára az ordináré szükség beszél, semmi más.

(Vége köv.)

(Neustein féle ERZSEBET labdaccai.)

SZÉKSZORULÁS

a legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 forint o. é.

ÓVÁS!

Utánzásoktól különösen óvko ljunk Ké-jünk határozottan Neustein Fülöp hashajtó labdaccai. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomatásban „Szent Liptó“ és „Neustein. Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvény-székileg védett csomagjainak aláírásával van ellátva.

Neustein Fülöp

„Szent Liptó“-hoz ezimzet gyógyszerára
Wien, Panktengasse. I.

Raktár Debreczenben: dr. Rothsch nek V. Emil, Tóth Béla, Bilász Ölon, Mihályovits István, és Füleki Pál gyógyszerártaiban.

Havanna rum,

mely Adler és Gold cs. és kir. udvari szállító által Kassán körül forgalomba, az elismert legjobb s legolcsóbb teaurum.

Kapható minden jobb fűszer és esenega üzletben.

E rum, utóbbi időben, silány áruval való gyakori utánzásnak van kitéve, miért is a t. teakedvelő közönség a fent jelzett czégre is törvényesen védett címkeire figyelmeztetik.

Nélkülözhetlen és teljelmulhatlan, hatásában csalhatatlan. Világezzikk, kivitel minden országba. Chief Office 48. Brixton Road. London S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világban dicsért és legkeresettebb hámszer a gyógyszerész

A Thierry balzsama.

Felülmulhatatlan minden mell, tüdő, máj és gyomor bajokban, valamint minden belső betegségnél külsőleg a legeredményesebb

sebgyógyító szer.

Csak akkor valódi, ha az üvegen, az egészművelt világon bejegyzett zöld „APÁCZA“ védjegy van és ha az ón eláron a czég, valamint a szék; A llin eht beprásire látszik. Eri termelés bebizonyíthatólag 6 millió üveg. Postán bérmentes széküldés, 12 kis üveg vagy 6 dupla üveg 4 korona. Egy próba üveg használati utasítással és a főraktárak jegyzékével 1 korona 2) fillér. — Széküldés az összeg előzetes beküldése mellett

A Thierry centifolia kenőcse

(csodakenőcsnek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyhatású. Operációkat többnyire feleslegessé teszi. E kenőcsrel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott esontszut, ujabban pedig egy 23 éves nehéz rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus hatású és mindéiféle gyulladásoknál, sebeknél gyorsan egyhíti és eloszlatja a fájdalmakat biztosan eltávolítja az idegen anyagokat. Egy tégely az összeg előzetes beküldése mellett 1 korona 80 fillér. Nagyobb rendelmenyeknél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100.000 Tégely. Mindkét szerről egész könyvtár áll elismerő és köszönő iratokból, a föld minden országából roads kezesre. Kerüldők az utánzatok és vigyázni kell a tégelyen bejegyzett czégre: „Apothekes zu n Schatzergel des A. Thierry“. A hol főraktár nincs, ott directe kell rendelni, nehogy hamisításokat szerezzenek be. A ozim a következő:

Apotheker A. Thierry Fabrik Pregradában

Rohitsch Savanyukut mellett.

(A os. k. állami hivatalnokok szövetségének szállítója.)
Contractor of the War Office and The Admiralty, LONDON.

14 évnél idősebb tisztességes egyének

(nök is)

naponta állandóan tisztességes pénzösszeget kereshetnek a Debreczen és vidéke **FRISS UJSAG** elárúsításával.
Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban Piacz utca 79. szám. (Gáll-ház.)

„ELITE“ fényirda

Debreczen, Piacz-u. 81.
Bankpalotával szemben.

Ujjonnan berendezett, a mai kor technika legmagasabb vívmányaival.

Gyönyörű képek!
Méltányos árak!

Huzás már ma.

Csak **40** fillérért már
1901 Január hó 12-én
10.000 kor.
1000, 500, stb. stb.
ÖSSZESEN **1311** NYEREMÉNY NYERHETŐ,
a **DIÁK-OTTHON**-SORSJÁTÉKBAN
SORSJEGYEK MINDENÜTT KAPHATÓK.

Szépség és egészség.

Ujdonság!

Beabadalmaza Magyarországon és a szomszéd államokban

POLGÁR SÁDOR

m. kir. szabad. nyert arvosai és kötszerek

BUDAPEST,

VII Erzsébet-körut 50.

egész új szerkesztési sérvkötőt talált fel, mely a legmodernebb technikai vívmányok keszt, orvos kapacitások szerint, a legelső helyet foglalja el és e téren a legkiválóbbnak bizonyult. Fennnevezett sérgő az összes betegségei okaihoz kötszerek.

gumiárak

stb a legjobb minőségben jutá nyosan beszeresethetők. Nagy kézes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenn címre ügyelni tessék)

Utas ellenvéde 16567.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármilyen folt az arcán, az használja a teljesen artalmatlan Rozsnyay fele világhírű

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arczbőrt rövid időn fehérré, tisztává és üdévé teszi. Egy tégely ára 1.40 fill. Egy kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan egy drb. 70 fill., Serail-hőlgypyer egy doboz 1.40-fill. Kitűnő és valódi Epe-szappan egy drb. 80 fill

A t. ez. község szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az inadi szabadságszobrot ábrázolja.

Kapható: Rozsnyay Máttyás gyógytárában Arad Szabadságt.

valamint minden magyarországi gyógyszerárba.

Idegesség,

vérszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabban hat Rozsnyay

Vasaschinabora,

mely saját termésű ménesi (des borral készítve, hatásában minden hasonló készítményt felül mul. Egy üveg ára 2 kor. 10 fill. 6 üveg franco küldve 12 kor. 12 fill

PARTOLJUK A HAZAI IPART!

Kitűnő munkáért
Páris, London, Stockholm és Budapesten kitüntelve.

VARJU BÉLA

cs. és kir. szab.
műhangszer-ipar telepe
BUDAPEST
VII., József-körut 20 szám.

A székes főváros, valamint több zenekar és tüzoltó testület szállítója.

Ajánlta saját készítményű hangszereit, u. m.

Iskolai hegedűk	5 frtól 15 frtig
Kijátszott régi hegedűk	20.— 1000.—
Fuvolák	3.— 100.—
Trombiták	4.— 70.—
Harmonikák	3.— 80.—
Arisztonok	14.— 35.—
Intora 6 kótaleppal 12.— valamint mindennemű pengető vonó és fuvó hangszerekben.	

Nagy választék saját gyármanyu, elismert, legszolidabb kivitelű

CZIMBALMOKBAN,

45 forintos 60 frtig, pedálos 75 forintos 300 frtig, 6 évi jótállás mellett.

Eredeti olasz és német hurok.

Bármínemű hangszerek javítása.

Olcsó árak. Pontos munka.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Cognac CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Közvetítő: RUDA ÉS BLOCHMANN Budapest—Eten.